

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ

КАФЕДРА ДИЗАЙНУ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор

з науково-методичної та
навчальної роботи

О.Б. Жильцов

2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТИПОГРАФІКА

Галузь знань 0202 Мистецтво

Напрямок підготовки 6.020207 «Дизайн»

Освітній рівень перший (бакалаврський)

2017 – 2018 навчальний рік

Розподіл годин відповідає навчальному плану. Структура типова.

Заступник директора з науково-методичної

та навчальної роботи

начальник відділу

моніторингу якості освіти

Програма №

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батьку)

« »

20

А.О. Таранник

Робоча програма навчальної дисципліни «Типографіка» для студентів галузі знань 0202 «Мистецтво», напряму підготовки 6.020207 «Дизайн»

Розробник: **Рибінський Борис Антонович**, викладач кафедри дизайну Інституту мистецтв

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри дизайну Інституту мистецтв
Протокол від «06» вересня 2017 року № 1

Завідувач кафедри дизайну

(підпис)

Н.І. Кравченко

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ

КАФЕДРА ДИЗАЙНУ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор

з науково-методичної та

навчальної роботи

_____ О.Б. Жильцов

“_____” _____ 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТИПОГРАФІКА

Галузь знань 0202 Мистецтво

Напрямок підготовки 6.020207 «Дизайн»

Освітній рівень перший (бакалаврський)

2017 – 2018 навчальний рік

Розподіл годин відповідає навчальному плану. Структура типова.

Заступник директора з науково-методичної
та навчальної роботи

А.О. Таранник

Робоча програма навчальної дисципліни «Типографіка» для студентів галузі знань 0202 «Мистецтво», напряму підготовки 6.020207 «Дизайн»

Розробник: **Рибінський Борис Антонович**, викладач кафедри дизайну Інституту мистецтв

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри дизайну Інституту мистецтв
Протокол від «06» вересня 2017 року № 1

Завідувач кафедри дизайну _____ Н.І. Кравченко
(підпис)

ЗМІСТ

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТИПОГРАФІКА»	Ошибка!
Закладка не определена.	
II. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
III. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН	
IV. ПРОГРАМА	10
V. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ	14
VI. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ	20
VII. ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	21
VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ	22
IX. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	24
X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ	28
XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	22

1. Опис навчальної дисципліни
3 курс, 5 семестр

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань <u>0202 «Мистецтво»</u>	Нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність <u>6/020207 «Дизайн»</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		3-й	
Загальна кількість годин – 60		Семестр	
		5-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –2	Освітній рівень перший (бакалаврський)	Лекції	
		2 год.	
		Практичні	
		Не передбачені	
		Лабораторні	
		26 год.	
		Самостійна робота	
		28 год.	
		МКР	
		4 год.	
		Вид контролю: не передбачено	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Курс «ТИПОГРАФІКА» має практичне спрямування, пов'язане з майбутньою професійною діяльністю студентів дизайнерів.

Його **мета** — надати студентам знання щодо художніх, технологічних та технічних основ типографіки, навчити їх використовувати всі можливості техніки та програмного забезпечення та створювати на високому професійному та художньому рівні конкурентно-спроможну поліграфічну продукцію, що відповідатиме сучасним вимогам до друку.

Знання з типографіки закріплюється в проходження виробничої практики, практичних занять, індивідуальної та самостійної роботи, конспектування, та замальовок, а також контрольним опитуванням по вивченій темі. Під час практичних занять, індивідуальної та самостійної роботи студенти набувають умінь та навичок:

Студент повинен **знати**:

- поглиблювати знання отримані під час навчання на попередніх курсах та вміти адаптувати ці знання до умов друку;
- знати закони побудови шрифту взагалі та літери зокрема, як базового елементу друкованого твору;
- надати щонайбільше розуміння характеру та можливостям шрифтових гарнітур, та інших засобів й можливостей типографської виразності;
- мати точну уяву про композиційну завершеність типографського твору, як синтезу виражальних засобів друкованих видань;
- спираючись на основні знання та володіння навиками роботи з комп'ютерною технікою, оволодіти специфічними програмами для підготовки і формування макету типографського видання;
- володіти основою методики інформаційного дизайну;

Студент повинен **уміти**:

- працювати з набірним шрифтом як з самостійною графічною формою;

- володіти засобами виразності притаманними саме шрифту та естетиці набору, зробленого у згоді з оригінальною трактовкою тексту;
- створювати повноцінні графічні твори завдяки виразним можливостям типографського мистецтва;
- досягати взаємозв'язку між вербальним змістом та шрифтовою формою;
- застосовувати комп'ютерні технології для макетування будь-яких поліграфічних видань;
- грамотно здійснювати адаптацію різних шрифтових гарнітур;
- творчо оперувати можливостями типографіки для розробки акцидентних об'єктів графічного дизайну.

Загальні компетентності (світоглядна, громадянська, комунікативна, інформаційна, науково-дослідницька, самоосвітня), а саме:

- Здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних завдань тиражної графіки.
- Здатність до ефективного використання графічних технологій у соціальній та професійній діяльності.
- Володіння інформацією щодо використання послуг тиражної графіки.
- Уміння оцінювати й модифікувати освоєні практичні і наукові методи та засоби тиражної графіки.
- Обізнаність в особливостях графічної діяльності, готовність до її реалізації.
- Здатність до нестандартних рішень типових задач і здатність вирішувати нестандартні завдання.
- Здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку.
- Спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію.

Фахові компетентності базові (Організаційна, Мистецтвознавча) та спеціальні (Проектно-творча, Технологічна), а саме:

- Здатність планувати, організовувати, координувати, контролювати та оцінювати діяльність при виконанні тиражної графіки.

- Володіння професійним термінологічним апаратом.

- Знання історії та теорії стилів, напрямів і течій у мистецтві тиражної графіки.

- Здатність використовувати у практичній діяльності досвід світової та вітчизняної шкіл тиражної графіки, методів та авторських прийомів провідних художників-графіків.

- Володіння різними методиками проектування і виконання тиражної графіки.

- Володіння знаннями й уміннями у галузі технологій тиражної графіки.

- Здатність до формування необхідного обсягу фахової інформації з різних джерел (електронних, письмових, архівних і усних) для виконання конкретного графічного завдання.

Основні форми організації навчального процесу — робота в аудиторії, під контролем педагога, а також виконання самостійних проектів за зразками або або за власним задумом.

Самостійна робота з Типографіки та фотографіки передбачає консультування під час аудиторних робіт. Кожне завдання після оцінки обговорюється із студентами для визначення позитивних сторін та помилок.

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3 курс, 5 семестр

№ п/п	Назви розділів, тем	Аудиторна робота		Самостійна робота	Підсумкові контроль	МКР	
		Лекції	лабора торні				
	Змістовий модуль І. Основи типографіки						
1	Вступ: цілі та завдання курсу. Типографіка як важливий напрямок у створенні друкованих видань	2	6	6			
2	Історія розвитку шрифтів і види їх класифікації		6	6			
3	МКР					2	
	Змістовий модуль ІІ. Основи композиції в типографіці						
4	Виразні засоби шрифту. Класична, Модерністська та постмодерністська типогафіка.		6	8			
5	Послідовність формування композиції. Графічний артистизм.		8	8			
6	МКР					2	
7	Всього	2	26	28		4	

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1.

Змістовий модуль 1. Основи типографіки.

Тема 1. Вступ: цілі та завдання курсу. Типографіка як головний напрямок друкованих видань.

Лекція 1 (2 год.) Вступ: цілі та завдання курсу. Типографіка як головний напрямок друкованих видань

Практична робота 1. Основні характеристики шрифтів та їх класифікація. Створити власне повне ім'я, титул книги, текстову сторінку, книжковий знак, власну візитну картку, засобами класичної типографіки.

Мета: Вивчити основні характеристики та особливості класифікації класичних шрифтів.

Завдання: Виконати класифікацію відібраних шрифтів. Створити набори шрифтів Насиченість (додати піднабори Світлий, Напівжирний, Жирний), Курсив, Моноширинний, Книжковий, Акцидентний, Декоративний. Створити набір кирилических шрифтів.

Матеріали для виконання завдань за темою: комп'ютер, програмне забезпечення роботи зі шрифтами (АТМ).

Рекомендована література: 1, 3, 5,8

Тема 2. Історія розвитку сучасних шрифтів, види і класифікація.

Практична робота 2. Створити серію шрифтових плакатів на тему «Helvetica», засобами типографіки.

Наочність: Зразки робіт на задану тему.

Мета: Розвиток розуміння внутрішньої сутності літер, розвиток навичок композиції.

Завдання: Створити серію шрифтових плакатів на тему «Helvetica» засобами типографіки.

Матеріали для виконання завдань за темою: комп'ютер, програмне забезпечення роботи з векторними зображеннями (Adobe Illustrator).

Рекомендована література: 1, 3, 5, 8

Змістовий модуль 2. Основи композиції в типографії ці

Тема 3. Виразні засоби шрифту. Створення шрифтових, та зображувально шрифтових композицій в стилістиці модерністської та постмодерністської типографіки

Практична робота 3. Композиція. Літера. Літера і слово. Літера слово, текст, Літера слово, текст, структура. Літера слово, текст, структура і зображення.

Наочність: Зразки робіт відомих майстрів типографіки.

Мета: Засвоєння навичок роботи зі шрифтом та зображенням. Виховання технічної грамотності, розвиток творчого підходу до створення композицій, засвоєння правил композиційної побудови літери.

Завдання: Створення композицій. Літера. Літера і слово. Літера слово, текст, Літера слово, текст, структура. Літера слово, текст, структура і зображення.

Матеріали для виконання завдань за темою: комп'ютер, програмне забезпечення (Adobe Photoshop, Adobe Illustrator).

Рекомендована література: 1, 3, 4, 9

Тема 4. Виразні засоби верстки (сітка). Створення Багатосторінкового видання на задану тему.

Практична робота 4. Розробка схеми верстки у програмі

Наочність: Зразки робіт на задану тему.

Мета: Засвоєння вивченого матеріалу. Розробка навичок роботи з програмами та з шрифтовим забезпеченням. Розвиток творчого підходу до

вирішення питань верстки багатосторінкових видань. Створення власного багатосторінкового видання у програмі.

Завдання: Виконати роботу по створення макету багатосторінкового видання.

Матеріали для виконання завдань за темою: комп'ютер, програмне забезпечення обробки растрових і векторних зображень і для верстки (Adobe Illustrator, Photoshop, InDesign).

Рекомендована література: 1, 3, 4, 9

V. Навчально-методична карта дисципліни

Зк., 5 сем.. Разом: 60 год., лекції – 2 год., лабораторна робота– 26 год., самостійна робота – 28 год., МКР - 4 год.

5 семестр														
Модулі	Змістовий модуль I							Змістовий модуль II						
	Основи типографіки							Основи композиції в типографіці						
Бали	132 б.							132 б.						
	1		3	4		6		8	9	0	1	12	3	4
Лекції	курс. Типографіка як головний напрямок													
2 б.	1 год. - 1 б.													
Лабораторна робота		Створити власне повне ім'я, титул книги, текстову сторінку, книжковий знак, власну візитну картку, засобами класичної типографіки. 33 б +3 б. відв.			Створити серію шрифтових плакатів «Helvetica» засобами типографіки 33 б.+3 б. відв.				Створення композицій. Літера. Літера і слово. Літера слово, текст, Літера слово, текст, структура. Літера слово, текст, структура і зображення засобами типографіки. 33			Створити багатосторінкове видання (проспект 20х20 см.) на задану тему в модерністському, постмодерністському стилі.33 б.+3 б. відв.		

					б.+3 б. відв.	
132 б.		13 г.- 33 б.	13 г.- 33 б.		13 г.- 33 б.	13 г.- 33 б.
Самостійна робота 80 б.		20 б.	20 б.		20 б.	20 б.
50 б.	МКР 1 - 25 б.				МКР 2 - 25 б.	
Разом – 264 б. (коефіцієнт визначення успішності – 4,4; наприклад: 242 б. : 4,4 = 55+40 (бали за екзамен) = 95 = А за шкалою ECTS)						
40 б.	екзамен					

VI. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

з/п	Назва теми	Кільк. годин	Бали
	7 семестр		
1	Створити власне повне ім'я, титул книги, текстову сторінку, книжковий знак, власну візитну картку, засобами класичної типографіки.	6	33
2	Створити серію шрифтових плакатів «Helvetica» засобами типографіки	6	33
3	Створення композицій. Літера. Літера і слово. Літера слово, текст, Літера слово, текст, структура. Літера слово, текст, структура і зображення	6	33
4	Створити багатосторінкове видання (проспект, обкладинка, 8-12 сторінок, 20х20 см.) на задану тему «Майстри графічного дизайну» в модерністському, постмодерністському стилі.	8	33
5	Всього:	26	132

VII. ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

з/п	Назва теми	Кільк. годин	Бали
	7 семестр		
1	Створити власне повне ім'я, титул книги, текстову сторінку, книжковий знак, власну візитну картку, засобами класичної типографіки. Завершення та оформлення готової роботи.	6	20
2	Створити шрифтовий плакат «Helvetica» засобами типографіки. Завершення та оформлення роботи.	6	20
3	Створення композицій. Літера. Літера і слово. Літера слово, текст, Літера слово, текст, структура. Літера слово, текст, структура і зображення. Завершення та	8	20

	оформлення роботи.		
4	Створити багатосторінкове видання (проспект 20х20 см.) на задану тему в модерністському, постмодерністському стилі. Завершення та оформлення роботи.	8	20
5	Всього:	28	80

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення бакалаврів із дисципліни «ТИПОГРАФІКА ТА ФОТОГРАФІКА» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 7.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного)
контролю

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів	Одиниць	Всього
1	Відвідування лекцій	1	2	2
2	Відвідування практичних (семінарських) занять	1	12	12
3	Робота на практичному (семінарському) занятті	10	12	120
4	Самостійна робота	5	16	80

5	МКР	25	2	50
Підсумковий рейтинговий бал				264

Разом – 264 б. (коефіцієнт визначення успішності – 4,4; наприклад: 242 б.
: 4,4 = 55+40 (бали за екзамен) = 95 = А за шкалою ECTS)

Таблиця 7.2

Розподіл балів, які отримують студенти у 5 семестрі

Поточне тестування та самостійна робота						Кількість балів без урахування коефіцієнта	Коефіцієнт	Кількість балів з урахуванням коефіцієнта	Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2							
T1	T2	МКР	T3	T4	МКР					
54	53	25	54	53	25	264	4,4	60	40	100

У процесі оцінювання навчальних досягнень бакалаврів застосовуються такі методи:

9.

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат.
- **Комп'ютерного контролю:** тестові завдання.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.
- **Представлення навчально-методичних та творчих робіт.**

Таблиця 7.3

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингов а оцінка	Оцінка за шкалою університету	Значення оцінки
A	90-100	<u>Відмінно</u> – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89	<u>Дуже добре</u> – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81	<u>Добре</u> – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	<u>Задовільно</u> – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, але достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68	<u>Достатньо</u> – мінімально можливий (допустимий) рівень знань (умінь).
FX	35-59	<u>Незадовільно з можливістю повторного складання</u> – незадовільний рівень знань (умінь) з можливістю перескладання за умов належного самостійного доопрацювання.
F	1-34	<u>Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу</u> – достатньо низький рівень знань, що вимагає повторного проходження курсу.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу бакалавра на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп’ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження, які виконує бакалавр за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань бакалаврів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

IX. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної та творчої діяльності

1) За джерелом інформації:

• *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна,) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій, семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

• *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

• *Практичні*: вправи, начерки, замальовки, рисунки, етюди.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; з використанням

рекомендованих та обраних самостійно художніх матеріалів та інструментів; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної та творчої діяльності:

навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю) знань студентів з навчальної дисципліни «ТИПОГРАФІКА».

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Акименко О. Навіщо інфографіка читачам, журналістам, редакторам, власникам медіа? [Електронний ресурс] / О. Акименко // ВмЕІООслов: веб-сайт / учред. : Александр Акименко. 2010. Инфографика: страница-рубрика. — 2010. — 23 марта. — Режим доступа : vmestosiovn.info.
2. Боумен У. Графическое представление информации / У. Дж. Боумен; под ред. В. Ф. Венда; пер. с англ. А. М. Пашутина. — М. : Мир, 1971. — 224 с.
3. Данилец А. В. Инфографика в современной коммуникации. Коммуникационные системы в политике и бизнесе / А. В. Данилец. — СПб. : СПбУЕФ, 2009.
4. Брингхерст Р. Основы стиля в типографике. Пер. с англ. М., 2006.
5. Дорош, А. К. Обробка текстової інформації у видавничих системах : [навч. посібник]. Частина 1. Теоретичні основи обробки текстової інформації / А. К. Дорош, В. П. Ткаченко, В. Ф. Челомбітько. — Х. : Компанія СМІТ, 2007. — 308 с
6. Ефимов . В.В. Великие шрифты. Книга 1.Истоки / В.В.Ефимов.- М.: Пара тайп, 2006 – 184 с.
7. Королькова А. Живая типографика. М. IndexMarket, 2008. — 224 с., илл.
8. Кричевский В. Типографика в терминах и образах. В 2-х т. Т. 1. — М.: Слово, 2000. — 144 с.
9. Кричевский В. Типографика в терминах и образах. В 2-х т. Т. 2. — М.: Слово, 2000. — 158 с.Лаптев В. В. Типографика: порядок хаос. – М.: Аватар, 2008. – 216 с., ил.
10. Кудрявцев А. Шрифт: теория, история, практика. - Университет Натальи Нестеровой. М., 2003.
11. Лесняк В.И. Графический дизайн (основы профессии) / В. И. Лесняк. — К.: Биос Дизайн Букс, 2009. — 416 с.
12. Настольная книга издателя / Е. В. Малышкин, А. Э. Мильчин, А. А. Павлов, А. Е. Шадрин. — М.: АСТ, КРПА Олимп, 2004. — 811 с.

13. Роберте Л., Трифт Дж. Дизайнер и сетка. – М.: РИП-холдинг, 2005 (RotoVision, 2002), с.114
14. Рудер Э. Типографика / Э. Рудер. - М.: Книга, 1990.- 146с.
15. Уайт Я. В. Редактируем дизайном. — М.: ИД «Университетская книга», 2009. — 244 с. — (Серия «Практический дизайн»).
16. Файола Э. Шрифты для печати и Web- дизайна / Энтони Файола.- СПб.: БХВ–Петербург, 2003. - 288 с.
17. Феличи дж. Типографика: шрифт, верстка, дизайн. Пер с англ. и коммент . С. И. Пономаренко. – СПб .: БХВ-Петербург, 2004. – 496 с.: ил.
18. Чихольд Я. Облик книги. Избранные статьи о книжном оформлении и типографике: Пер. с нем. — М.: Изд-во Студии Артемия Лебедева, 2009. — 228 с.

Допоміжна

1. Буковецкая О.А. Дизайн текста: шрифт, эффекты, цвет / О.А. Буковецкая. – М., 2002. – 238 с.
2. Гордон Ю. Книга про буквы от Аа до Яя. — М., Изд-во студии Артемия Лебедева, 2006. — 384 с.
3. Киппхан, Г. Энциклопедия по печатным средствам информации. Технологии и способы производства : пер.с нем. / Г. Киппхан. – М. : МГУП, 2013. – 1280 с.
4. Шаблій, І. В. Технологія друкарських процесів : навч.посібник / І. В. Шаблій. – Львів : "Оріяна-Нова", 2013. – 208 с. : іл.